



Nationaal Archief
Ministerie van Onderwijs, Cultuur en
Wetenschap

Nummer Toegang: 2.10.53.02

Inventaris van het archief van de Dienst voor Legercontacten (DLC) Indonesië, 1946-1950

Versie: 10-10-2020

A.M. Tempelaars

Nationaal Archief, Den Haag 1996

This finding aid is written in Dutch.

I N H O U D S O P G A V E

Beschrijving van het archief.....	5
Aanwijzingen voor de gebruiker.....	6
Openbaarheidsbeperkingen.....	6
Beperkingen aan het gebruik.....	6
Materiële beperkingen.....	6
Andere toegang.....	6
Aanvraaginstructie.....	6
Citeerinstructie.....	6
Archiefvorming.....	7
Geschiedenis van de archiefvormer.....	7
Geschiedenis van het archiefbeheer.....	8
Het archief.....	8
Inhoud en structuur van het archief.....	9
Ordering van het archief.....	9
Verwant materiaal.....	10
Beschikbaarheid van kopieën.....	10
Afgescheiden archiefmateriaal.....	10
Beschrijving van de series en archiefbestanddelen.....	11

BESCHRIJVING VAN HET ARCHIEF

Naam archiefblok:

Dienst voor Legercontacten Indonesië (DLC)

Archiefbloknummer:

K23101

Omvang:

9 inventarisnummer(s) 1,00 meter

Taal van het archiefmateriaal:

Het merendeel der stukken is in het Nederlands

Archiefdienst:

Nationaal Archief

Locatie:

Den Haag

Archiefvormers:

Dienst voor Legercontacten (DLC) Indonesië, , 1946-1950
Dienst voor Legercontacten

Samenvatting van de inhoud van het archief:

De Dienst voor Legercontacten (DLC) had tot taak om voorlichting te geven aan de troepen in Nederlands-Indië over militaire en politieke gebeurtenissen. Naar buiten toe had de dienst de opdracht om informatie te verstrekken over de verrichtingen en gebeurtenissen in het leger. Dit archief bestaat uit een plaatsingslijst die verdeeld is over twee dossierseries [serie 1 (1948-1949) en serie 2 (1949-1950)] met correspondentie alfabetisch geordend op plaats, regio of onderwerp.

Aanwijzingen voor de gebruiker

OPENBAARHEIDSBEPERKINGEN

Volledig openbaar.

BEPERKINGEN AAN HET GEBRUIK

Reproductie van originele bescheiden uit dit archief is, behoudens de algemene regels die gelden voor het kopiëren van stukken, niet aan beperkingen onderhevig. Er zijn geen beperkingen krachtens het auteursrecht.

MATERIËLE BEPERKINGEN

Het archief kent geen beperkingen voor het raadplegen van stukken als gevolg van slechte materiële staat.

ANDERE TOEGANG

Plaatsingslijst collectie Dienst Legercontacten Indonesië, Fotopositieven (toegang 2.24.04.01).

Plaatsingslijst collectie Dienst Legercontacten Indonesië Serie 1, Negatieven (toegang 2.24.04.02).

Plaatsingslijst collectie Dienst Legercontacten Indonesië Serie 2, Negatieven (toegang 2.24.04.03).

AANVRAAGINSTRUCTIE

Openbare archiefstukken kunnen online worden aangevraagd en gereserveerd. U kunt dit ook via de terminals in de studiezaal van het Nationaal Archief doen. Om te kunnen reserveren dient u de volgende stappen te volgen:

1. [Creëer een account of log in.](#)
2. Selecteer in de archiefinventaris een archiefstuk.
3. Klik op 'Reserveer' en kies een tijdstip van inzage.

CITEERINSTRUCTIE

Bij het citeren in annotatie en verantwoording dient het archief tenminste éénmaal volledig en zonder afkortingen te worden vermeld. Daarna kan worden volstaan met verkorte aanhaling.

VOLLEDIG:

Nationaal Archief, Den Haag, Dienst voor Legercontacten Indonesië (DLC), nummer toegang 2.10.53.02, inventarisnummer ...

VERKORT:

NL-HaNA, Dienst Legercontacten Indonesië, 2.10.53.02, inv.nr. ...

Archiefvorming

GESCHIEDENIS VAN DE ARCHIEFVORMER

1

De Dienst voor Legercontacten (DLC) werd opgericht bij beschikking van 1 april 1947 nr 3282/IA 2 van het Hoofdkwartier van de Adjudant-Generaal, waarbij de Leger Voorlichtingsdienst tegelijk in deze nieuwe organisatie werd ingepast. De dienst was in Batavia gevestigd en ressorteerde organisatorisch onder het Kabinet van de Legercommandant, het hoofd van dienst stond onder de directe bevelen van de legercommandant. ² De dienst kreeg tot taak:

Intern:

- Voorlichting van de onder het legercommando in Nederlands-Indië ressorterende troepen en diensten omtrent de militaire en politieke gebeurtenissen, alsmede onderwerpen van algemene aard, waarbij de wijze van voorlichting ingesteld diende te zijn op het streven naar ontwikkeling en verruiming van het gezichtsveld van de militair, zonder daarbij het karakter te dragen 'beleerend' te willen zijn of het terrein te betreden van de Dienst Vorming;
- De voorlichting diende de morele eigenschappen van de militair te stimuleren door hem te doordringen van de geestelijke waarde welke aan de taak en de roeping van de weermacht voor land en volk ten grondslag liggen.

Extern:

- Voorlichting naar 'buiten' omtrent doel, streven en verrichtingen van en de belangrijkste gebeurtenissen in het leger.

Bovendien had de dienst de taak de technische aspecten en vormgeving van alle publicaties en visuele en auditieve uitingen te verzorgen.

Als middelen tot uitvoering van deze taak werden in genoemde beschikking vermeld: het uitgeven van mededelingen, voorlichtingsbulletins en een weekblad voor de militaire gemeenschap, het samenstellen van persoverzichten ten behoeve van militaire autoriteiten, het verzorgen van radio-uitzendingen voor de troepen, vervaardiging en verspreiding van films, aanstelling van persofficieren bij de diverse onderdelen, voorlichting geven aan en contacten leggen met de binnen- en buitenlandse pers. Voor de afstemming van persaangelegenheden was aan het Hoofdkwartier van de Adjudant-Generaal een speciale persofficier verbonden met wie het hoofd DLC zich diende te verstaan. Ten aanzien van het beleid en de werkwijze van de DLC verwijs ik de gebruikers van dit archief naar de inleiding van het boek van Louis Zweers waar uitgebreid op deze onderwerpen wordt ingegaan.

De DLC werd op 22 juli 1950 opgeheven, toen het toenmalige hoofd, Lt. kol. W. Koenders, diens taak en 'bijbehorende materialen' overdroeg aan kol. Wijono Surjokusumo, hoofd van de Bagian Penghubung Masyarakat Angkatan Perang Kementerian Pertahanan, de militaire voorlichtingsdienst van de Republik Indonesia Serikat. ³

1 Bij het schrijven van de inleiding werd gebruik gemaakt van organieke gegevens voorkomend in de inv.nrs 103 (dossier 16) en 108 en van het boek van de journalist Louis Zweers "Agressi II: de vergeten beelden van de tweede politionele actie" (Den Haag 1995, ISBN 90-12-08277-3).

2 Achtereenvolgens waren met de leiding belast: Int. kol J.J.F. Borghouts tot eind 1947, reserve Int. kol. W.C. Koenders vanaf eind 1947 tot de opheffing in juli 1950. Majoor F.J. Drost was plaatsvervangend hoofd DLC.

3 Zie inv. nr. 103, dossier 16. Blijkens het aanhangsel bij de verklaring van overdracht werden met de 'bijbehorende materialen' fotografische apparatuur, voertuigen etc. bedoeld, archiefmateriaal wordt niet vermeld.

GESCHIEDENIS VAN HET ARCHIEFBEHEER

HET ARCHIEF

Het archief van de DLC is slechts gedeeltelijk naar Nederland overgebracht. In maart 1950 werd een deel van de fotocollectie en het archief in een aantal houten kisten met het motorschip Heinselmans van Batavia naar Den Haag verzonden.⁴ Het thans in deze inventaris beschreven bestand beslaat de periode 1946-1950 en bestaat uit drie onderdelen:

1. een serie -van naar schatting 10.000- afdrukken van foto's, meest opgeplakt op kaarten en voorzien van beschrijvingen en vermeldende volg- of negatiefnummers, afkomstig van de Sectie Film- en Fotodienst van de DLC. De foto's uit 1946 -van voor de oprichting van de DLC- zijn afkomstig van haar voorganger: de Leger Voorlichtingsdienst [zie toegang: 2.24.04.01];
2. het archiefdeel bestaande uit twee dossierseries [is toegang: 2.10.53.02];
3. een serie nitraat-negatieven, naar schatting 6.000 stuks, deels geordend op negatiefnummer [bij digitalisering bleken het er ca. 8000 te zijn, zie toegang 2.24.04.02].
4. Een, in 2002, in het depot van het Nationaal Archief aangetroffen serie negatiefstroken en losse negatieven met ca. 19.500 opnamen [zie 2.24.04.03]

In 1962 werd het bestand door het Ministerie van Defensie aan het Algemeen Rijksarchief [nu Nationaal Archief] overgedragen.⁵

Overbrenging van een overheidsarchief

⁴ Inv.nr 103 map 16.

⁵ Overdracht bij brief Ministerie van Defensie, Centraal Archiefdepot, dd. 2 april 1962 nr 121/2A, zie archief Algemeen Rijksarchief ingekomen onder nr B39.

Inhoud en structuur van het archief

ORDENING VAN HET ARCHIEF

Dit archief bestaat uit twee dossierseries.

Verwant materiaal**BESCHIKBAARHEID VAN KOPIEËN**

Inventarisnummers van dit archief zijn niet in kopievorm beschikbaar

AFGESCEIDEN ARCHIEFMATERIAAL

Bij de Sectie Militaire Geschiedenis van de Landmachtstaf berust een collectie foto's geschonken door het voormalige hoofd van de sectie Film- en Fotodienst van de DLC, W. Heldoorn.

BESCHRIJVING VAN DE SERIES EN ARCHIEFBESTANDDELEN

- 102-107** Dossiers van de Dienst voor Legercontacten, alfabetisch geordend op plaats/regio en onderwerpen, bevattende correspondentie: serie 1 (1948-1949) en serie 2 (1949-1950)
1948-1950 6 pakken
- 102** Serie 1: dossiers 1-14
- Dossier 1: Bandjermasin, 1949
 - Dossier 2: Bandoeng Adjudant Generaal, 1949
 - Dossier 3: Bandoeng, vertegenwoordiger, 1948-1949
 - Dossier 4: Bandoeng, vertegenwoordiger [bevat foto], 1949
 - Dossier 5: 411e Bataljon, W-Brigade, 1948-1949
 - Dossier 6: Buitenzorg, 1949
 - Dossier 7: Cheribon, vertegenwoordiger (voormalige F-Brigade)
 - Dossier 8: Chinezen, [met foto's] 1948-1949
 - De twee foto's (van opgravingen van skeletten) hebben de serienummers HR 160 en HR 161 en het opschrift "Niet voor Publicatie". Behoren tot reportage "Badek Kediri" en zijn van de hand van fotograaf F.C. Kellenbach.
 - Dossier 9: Directie Centrale Opleidingen, 1948-1949
 - Dossier 10: Dossier diversen [met foto], 1948
 - Dossier 11: Hoofdkwartier Generale Staf, 1949
 - Dossier 12: Indonesische contactmannen, 1948-1949
 - Dossier 13: Inventaris kantoor, 1948-1949
 - Dossier 14: Krijgsraad, 1948-1949
- 103** Serie 1: dossiers 15-29
- Dossier 15: ROIO-stukken (radio-omroep: lt.kol Koenders)
 - Dossier 16: Liquidatie en overdracht
 - Dossier 17: Leger Materieel Dienst
 - Dossier 18: Makassar
 - Dossier 19: Malang (X-Brigade)
 - Dossier 20: Medan, vertegenwoordiger
 - Dossier 21: Memo's majoor Drost
 - Dossier 22: Menado
 - Dossier 23: Militaire Luchtvaart
 - Dossier 24: Militaire politie
 - Dossier 25: Overeenkomsten, akten, contracten
 - Dossier 26: Padang
 - Dossier 27: Palembang
 - Dossier 28: Periodieken
 - Dossier 29: Persmededelingen
- 104** Serie 1: dossiers 30-44
- Dossier 30: Personeelszaken burgers
 - Dossier 31: Personeelszaken Indonesische contacten
 - Dossier 32: Picturele afdeling
 - Dossier 33: Poerwokerto (V-Brigade, 403 Bat)
 - Dossier 34: Poerwakarta (2e Infanterie-Brigade, 412 Bat)
 - Dossier 35: Regerings Voorlichtings Dienst
 - Dossier 36: Raad van Beheer
 - Dossier 37: Radio zaken
 - Dossier 38: Reizende contact officieren
 - Dossier 39: Salatiga (T-Brigade, 402 Bat)
 - Dossier 40: Semarang
 - Dossier 41: Soekaboemi (F-Brigade)
 - Dossier 42: Soerabaja
 - Dossier 43: Sollicitaties Holland
 - Dossier 44: Sollicitaties afgevoerd
- 105** Serie 1: dossiers 45-51 / Serie 2: dossiers 52-59.
- Dossier 45: Sollicitaties Indonesië, overplaatsing

Dossier 46: Staf - Strijdkrachten - Programma
 Dossier 47: Strijdkrachten - Programma
 Dossier 48: Veiligheidsbataljons, verlieslijst
 Dossier 49: Verlieslijsten
 Dossier 50: Voordrachten van de troep
 Dossier 51: Welzijnsverzorging Serie 2:
 Dossier 52: Alle vertegenwoordigers
 Dossier 53: Algemeen - diversen (antwoordbrieven kap. Craamer)
 Dossier 54: Basis
 Dossier 55: Bandoeng, diversen
 Dossier 56: Bandoeng, vertegenwoordiger
 Dossier 57: Bandoeng A.G.
 Dossier 58: Bandjermasin, vertegenwoordiger
 Dossier 59: Bandoeng, diversen

106

Serie 2: dossiers 60-81.

Dossier 60: Basiscommando
 Dossier 61: Buitenzorg, vertegenwoordiger
 Dossier 62: Cheribon, vertegenwoordiger
 Dossier 63: Circulaires A.G.
 Dossier 64: Circulaires DLC
 Dossier 65: Directie Centrale Opleidingen
 Dossier 66: Geheime telegrammen
 Dossier 67: Hoofdkwartier Generale Staf
 Dossier 68: Hoge Commissariaat
 Dossier 69: Krijgsraad
 Dossier 70: Kwartiermeester Generaal
 Dossier 71: Indonesische contactmannen
 Dossier 72: Maandrapporten contactofficieren
 Dossier 73: Instanties Nederland
 Dossier 74: Instanties Indonesië
 Dossier 75: Makassar
 Dossier 76: Medan, vertegenwoordiger
 Dossier 77: Uitgaande memo's
 Dossier 78: Binnenkomende memo's
 Dossier 79: Menado
 Dossier 80: Dossier Nieuw-Guinea
 Dossier 81: NIWIN

107

Serie 2: dossiers 82-103.

Dossier 82: Oorlogs Organisatie Tabellen, 1947
 Dossier 83: Padang, vertegenwoordiger
 Dossier 84: Palembang, vertegenwoordiger
 Dossier 85: Personeelszaken burgers buiten
 Dossier 86: Picturele afdeling
 Dossier 87: Radio-causerieën
 Dossier 88: Raad van Beheer
 Dossier 89: Radio RIS
 Dossier 90: Rapporten
 Dossier 91: Richtlijnen
 Dossier 92: Semarang, vertegenwoordiger
 Dossier 93: Sociale dienst
 Dossier 94: Soerabaja, vertegenwoordiger
 Dossier 95: Sollicitaties Indonesië
 Dossier 96: Staatssecretaris Oorlog
 Dossier 97: Strijdkrachtenprogramma, memo's
 Dossier 98: Strijdkrachtenprogramma, staf
 Dossier 99: Vrouwen Hulpkorps, Vrouwenkorps KNIL
 Dossier 100: Verlieslijsten AG
 Dossier 101: Verlieslijsten Veiligheidsbataljons
 Dossier 102: Voordrachten voor de troep
 Dossier 103: Algemeen, diversen

108

Algemene richtlijnen betreffende taak en organisatie van de Dienst voor Legercontacten en verdere stukken betreffende voorlichtingskwesities

1947-1950 1 omslag
Bevat o.a. stukken betreffende een incident bij Fort de Kock waarbij contactofficier en gezelschap in hinderlaag lopen, de zaak Glissenaar, een kritische journalist die met drie anderen per jeep naar Nederland wilden terugkeren, en stukken betreffende de couppoging in Bandung in 1950.

109 "Foto-Archief" Alfabetisch trefwoordenregister op het fotoarchief, met inliggend onderwerpenlijsten, ontvangstbewijzen en beschrijving fotoserie "Begrafenis generaal S.H. Spoort [1949] 1 deel

97 Brief van N.A. Douwers Dekker, hoofd planning Rijksvoorlichtings dienst aan het Genootschap voor Reclame te Amsterdam over een tentoonstelling van affiches, afschrift, met geleidebrief van de RVD aan de Legervoorlichtingsdienst 1949 1 omslag